

Nr 48.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för vissa lärare vid folk- och småskolor att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig tjänstgöring vid lotsbarnskola; given Stockholms slott den 11 januari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

N. J. F. Almkvist.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Almkvist anför härefter:

Hos Kungl. Maj:t har examinerade småskolläraryn Judith Malvina Holmgren — som enligt uppgift i handlingarna från och med höstterminen 1915 till och med vårterminen 1919 varit anställd såsom lärarinna vid Svartklubbens och Understens lotsbarnskolor — anhållit om rätt att tillgodoräkna sig denna tjänstgöring för uppflyttning i högre lönegrad såsom ordinarie småskolläraryn, lärarinna vid mindre folkskola eller biträdande lärarinna vid folkskola.

Över denna framställning hava yttranden avgivits den 30 oktober 1925 av skolöverstyrelsen och den 9 februari 1926 av statskontoret.

Ang. rätt för vissa lärare vid folk- och småskolor att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig tjänstgöring vid lotsbarnskola.

Hos Kungl. Maj:t har vidare skolrådet i Gryts skoldistrikt anhållit, att sedan lotsbarnskolan å Häradsöskär på grund av kungörelsen den 20 juli 1925 angående bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn övertagits av distriktet, lärarinnan vid nämnda skola examinerade småskollärarinnan Augusta Lindgren måtte med tillgodoräkning av den tid, hon tjänstgjort vid lotsbarnskolan, förklaras berättigad att åtnjuta lön i högsta lönegraden.

I detta ärende hava yttranden avgivits av vederbörande folkskolinspektör samt den 3 juni 1926 av länsstyrelsen i Linköping, den 14 juni 1926 av skolöverstyrelsen och den 6 augusti 1926 av statskontoret. *Folkskolinspektören* och *länsstyrelsen* hava därvid tillstyrkt bifall till skolrådets framställning.

I sina i ämnet avgivna yttranden hemställer *skolöverstyrelsen*, att Kungl. Maj:t måtte förklara en var av sökandena berättigad att för uppflyttning i högre lönegrad såsom småskollärarinna, lärarinna vid mindre folkskola eller biträdande lärarinna vid folkskola tillgodoräkna sig den tid, hon tjänstgjort vid lotsbarnskola. Skolöverstyrelsen anför till stöd härför följande:

De skolor, som sedan lång tid tillbaka av statsverket upprättats och underhållits för beredande av undervisning åt lots- och fyrpersonalens barn, hava i alla avseenden tjänat samma ändamål som vanliga av kommuner inrättade folk- och småskolor. Med hänsyn till det i allmänhet ringa barnantal, dessa s. k. lotsbarnskolor haft att påräkna, hava skolorna i regel varit anordnade såsom mindre folkskolor, där undervisningen bestritts av examinerade småskollärarinnor. Överstyrelsen har länge betraktat såsom ett önskemål att lärarinna vid småskola, mindre folkskola eller biträdande lärarinna vid folkskola måtte för lönetur få räkna sig till godo föregående tjänstgöring vid lotsbarnskola. En dylik lönetursrätt för nu ifrågakvarande lärarinnor har nämligen hittills icke ansetts utan vidare följa av de bestämmelser rörande tjänstårsberäkning för uppflyttning i högre lönegrad, vilka förefinnas i § 10 av gällande avlöningskungörelse för lärare vid folk- och småskolor. Med hänsyn härtill har överstyrelsen i sitt den 30 september 1924 avgivna utlåtande över lärarlönekommitténs betänkande av den 15 augusti 1923 yrkat, att till de föreslagna lönetursbestämmelserna i § 10 mom. 2 av förslaget till lönereglemente måtte fogas ett tillägg, varigenom lärare vid folk- och småskolor tillförsäkrades rätt att för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig till godo tjänstgöring även vid lotsbarnskola. Denna lönetursrättsfråga kommer emellertid att för framtiden till sin räckvidd avsevärt begränsas, enär till följd av den omläggning av undervisningen för lots- och fyrpersonalens barn, som kommit till stånd genom beslut av 1925 års riksdag, lotsbarnskolornas verksamhet upphört och i deras ställe andra i vederbörande kommuns skolväsen inordnade skolor för ändamålet komma att upprättas. Vid denna omorganisation har den rättsliga ställningen för de lärarinnor, som omedelbart övergå från förutvarande lotsbarnskola till sådan skola, som i dess ställe inrättas, ordnats på sätt angives i övergångsbestämmelserna i kungörelsen den 20 juli 1925 (nr 351) angående bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn. Det synes vara rätt och billigt att den kontinuitet i tjänstgöringen, vilken

kommit till stånd genom nämnda övergångsbestämmelser, även genomföres i sådant avseende, att den föregående tjänstgöringen vid lotsbarnskola får tillgodoräknas för lönetur. För att det relativt ringa antalet lärare, som tidigare tjänstgjort vid statens förutvarande lotsbarnskolor och nu äro eller bliva anställda vid det kommunala folkskoleväsendet, må kunna ernå någon verklig fördel av en dylik lönetursrätt, synes det överstyrelsen både enklast och lämpligast att, i avvaktan på allmänna bestämmelser i ämnet, varje särskilt förekommande fall göres till föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Statskontoret har i ämnet anfört följande:

Av det till Kungl. Maj:ts proposition till 1918 års riksdag angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid folk- och småskolorna m. m. fogade statsrådsprotokollet (prop. 260 sid. 299) framgår, att skolöverstyrelsen i sitt över lärarlönenämndens förslag avgivna yttrande fäst uppmärksamheten därpå, att skäl föreläge för att även tjänstgöring vid lotsbarnskola finge tillgodoräknas för lönetur. Med anledning härav framhöll 1902 års löne- regleringskommitté, hurusom lärarlönenämnden gjort gällande, att, därest en löneroglering för lotsbarnskolornas lärare ansåges böra komma till stånd, erforderlig utredning i ärendet borde verkställas av lotsstyrelsen. Frågan om lönetursrätt för tjänstgöring vid sådan skola ansåg kommittén fördensskull lämpligen tills vidare böra anstå (sid. 301).

I utlåtande den 10 oktober 1924 angående omorganisation av lotsbarnskolorna framhöll statskontoret, med anledning därav att lärarin- norna vid de dåvarande lotsbarnskolorna icke ägde att å kommunal småskollärläroinnetjänst räkna lönetur för sin tjänstgöring vid förstnämnda skolor, såsom skäligt, att sådan förmån bereddades de lotsskollärläroinnor, vilka vid omorganisationen eventuellt överginge i kommunal tjänst. Genom beslut av 1925 års riksdag har en omläggning av undervisningen för lots- och fyr- personalens barn kommit till stånd, varigenom lotsbarnskolornas verksamhet upphört och i deras ställe andra i vederbörande kommuns skolväsen inord- nade skolor för ändamålet upprättats. Några bestämmelser angående löne- tursrätt för tjänstgöring vid lotsbarnskola hava emellertid ännu icke ut- färdats.

Ehuru gällande avlöningsbestämmelser sålunda icke lämna någon före- skrift, som berättigar sökanden att för uppflyttning i högre lönegrad till- godoräkna ifrågavarande tjänstgöring vid lotsbarnskola, synes det skäligt, att denna tjänstgöring tillgodoräknas henne i nämnda hänseende.

Enär de i 10 § i nådiga kungörelsen den 16 september 1918 angående avlöning åt lärare vid folk- och småskolor meddelade lönetursbestämme- lserna tillkommit efter riksdagens hörande, läro Kungl. Maj:t icke utan riks- dagens medgivande vilja bifalla sökandens framställning. Då emellertid lik- nande framställningar torde kunna förväntas ej blott från lärarinno, som före lotsskolornas omorganisation övergått till folk- eller småskolläroinne- tjänst, utan även från sådana, vilka vid omorganisationen övergått till dylik tjänst, synes det statskontoret lämpligast, att *allmänna bestämmelser* i ämnet utfärdas.

Statskontoret får därför hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riks- dagen, att till nyssnämnda lönetursbestämmelser måtte fogas ett tillägg om rätt för lärare vid folk- och småskola att för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig tillgodo tjänstgöring även vid lotsbarnskola.

Departement-
schefen.

I likhet med skolöverstyrelsen och statskontoret och på de skäl, som av dessa myndigheter framhållits, finner jag det vara i sin ordning, att tjänstgöring vid lotsbarnskola, inrättad av lotsverket enligt de före 1925 års omorganisation gällande bestämmelser, får räknas vederbörande till godo för uppflyttning i högre lönegrad. Då fråga om rätt till dylik tjänstårsberäkning kan väntas uppkomma i ett flertal fall, anser jag lika med statskontoret saken lämpligast böra ordnas genom ett tillägg till lönetursbestämmelserna i § 10 av kungörelsen den 16 september 1918 (nr 760) angående avlöning åt lärare vid folk- och småskolor samt statsbidrag till sådan avlöning. Härvid torde denna lönetursrätt böra givas sådan omfattning, som av skolöverstyrelsen föreslagits, d. v. s. den torde böra gälla för uppflyttning i högre lönegrad såsom småskollärlarinna, lärarinna vid mindre folkskola eller biträdande lärarinna vid folkskola och avse såväl dem, som redan före omorganisationen inträtt i kommunal tjänst som även dem, som erhållit kommunal anställning i och med omorganisationen. På skäl, som av statskontoret framhållits, läser riksdagens medgivande till en dylik ändring böra inhämtas.

Vad så beträffar den tid, från och med vilken ålderstillägg på grund av nu föreslagna bestämmelser må utgå till vederbörande lärare, torde böra framhållas att det hade varit lämpligt, att rätten till lönetur för tjänstgöring vid lotsbarnskola blivit lärarpersonalen tillerkänd i samband med omorganisationen av dessa skolor. Det kunde därför ifrågasättas, att ålderstillägg skulle få utgå från och med omorganisationens trädande i kraft d. v. s. från och med den 1 juli 1925. En så betydande avvikelse från eljest tillämpliga grunder i fråga om avlöningsförmånens utgående anser jag mig dock icke kunna förorda. Med hänsyn till nyss angivna omständighet samt med avseende jämväl därå, att enligt gällande bestämmelser uppflyttning i lönegrad av ifrågavarande lärarpersonal äger rum med ingången av kalenderår, synes det mig vara skäligt, att rätten till åtnjutande av ålderstillägg på grund av föregående tjänstgöring vid lotsbarnskola må inträda med ingången av år 1927.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att lärare vid småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola, vilken författningsenligt kan komma i åtnjutande av ålderstillägg, må för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig jämväl tjänstgöring vid sådan lotsbarnskola, som varit inrättad enligt de härutinnan före den 1 juli 1925 gällande bestämmelser, samt att ålderstillägg, som på grund härav må komma att utgå, må åtnjutas från och med ingången av år 1927.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Kungl. Maj:t lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hemming Gadd.
